

Рис. 2. Найважливіші якості особистості

Отже, навіть не дуже глибокий огляд тенденцій розвитку російської педагогічної науки дає змогу виявити ряд суперечностей, які спричинили війну 2022 року та її жорстокий характер: між великодержавницькою позицією Росії щодо інших народів та її намаганням «захистити» ці народи; між проголошенням ціннісних начал в освіті та лицемірним ставленням до їх дотримання серед окремих категорій громадян; між педагогічною культурою та глибинною орієнтацією на політичне замовлення.

Орієнтація на загальнолюдські цінності, духовна єдність нації стали консолідуючим чинником у протистоянні ворожій російській агресії, ще раз підтвердили важливість формування у суспільстві істинних цінностей, розвитку духовності особистості та засвідчили орієнтацію українського студентства на добро, людяність, чесність. Це дозволить мінімізувати негативні наслідки будь-яких катастроф та досягти перемоги над ворогом.

Література

1. Богуславский М. В. История педагогики: методология, теория, персоналии: Монография. М.: ФГНУ ИТИП РАО, Издательский центр ИЭТ, 2012. 434 с.
2. Груць Г. М. Ціннісно-сміслові основи сучасного освітнього процесу: постановка проблеми. *Ціннісні орієнтири в сучасному світі: теоретичний аналіз та практичний досвід: збірник тез III Міжнародної науково-практичної конференції* (13-14 травня 2021 р., м. Тернопіль). Тернопіль: Вектор, 2021. С. 214-218. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/19909/1/61_HRUTs.pdf
3. Пазенок В. С. Філософія. К.: Академвидав. 2008, 280 с.
4. Сергій Кримський Принципи духовності XXI століття. URL: <https://day.kyiv.ua/uk/article/cuspilstvo/sergiy-krimskiy-principi-duhovnosti-hhi-stolittya> (дата звернення 15.04.2022)

УДК 94 (477)

Рудик М., викладач

Галицький коледж імені В'ячеслава Чорновола, Україна

ЖІНКИ-УКРАЇНКИ В УМОВАХ ВІЙН: ІСТОРІЯ ПИТАННЯ

Rudyk M.

UKRAINIAN WOMEN IN THE CONDITION OF WARS: HISTORY OF THE QUESTION

Війни супроводжують людство протягом тисячоліть. Особливого значення вони набули у XX-XXI столітті. У цей період війна зазнала найбільш глибоких змін за соціально-політичним змістом, військово-технічним виглядом, характером зброї, масштабами руйнувань та впливом на життя суспільства, зокрема, жіноцтва.

У минулому столітті участь жінок у війні стала масовим явищем. Замість невеликих професійних армій проводилися масштабні мобілізації, у результаті яких на військову службу залучалися жінки. Втрати мирного населення, більшістю якого були жінки і діти, у порівнянні з війнами попередніх століть зросли у декілька раз [1].

Перша світова війна стала переломним етапом в історії. У цей період відбулися незворотні зрушення в соціально-економічному, суспільно-політичному та духовно-культурному розвитку держав; змінилось ставлення до цих процесів усіх верств населення, зокрема жінок. З огляду на це актуальним в історії Першої світової є розкриття проблем «жінка та війна», «жінка та армія», оскільки роль жіноцтва у світових і регіональних війнах до цього часу залишаються мало дослідженими.

У роки Першої світової військова справа перестала бути суто чоловічою. Серед людей, які добровільно йшли на війну, були дівчата і жінки, що отримали професію медичної сестри і санітарки, окремі з них вступали до лав діючої армії та добровольчих формувань. Зокрема, у підрозділах УСС служили 37 українок, які виконували бойові та допоміжні функції [2].

Водночас українські жінки долучалися до добровільної діяльності на користь військовиків і цивільного населення, працюючи в організаціях: «Жіноча громада» «Червоний Хрест», «Комітет помочі вдовам і сиротам, жертвам війни», «Жіночий комітет допомоги раненим жовнірам у Відні». Щоб допомагати людям, від жінок не вимагали обов'язкової участі в допомогівих товариствах, а навпаки – заохочували індивідуальні ініціативи, оцінюючи їх за конкретним результатом [3].

Не менш цікавими і утаємниченими є історії жінок у роки Другої світової війни. Правда про долі українських жінок у війні в часи радянської доби була під забороною – її або замовчували, або спотворювали. Тема мала вписуватися у радянську схему жінки-героїні. З метою комуністичної пропаганди жінку на війні завжди розглядали з позицій уславлення бойового і трудового подвигу, засудження зради, оплакування жертви. Тим часом доля інших залишалася поза науковим, мистецьким, громадським інтересом. І нині питання ролі та місця жіноцтва у Другій світовій війні недостатньо вивчене істориками і переосмислене суспільством. Жіночі біографії розкривають різні іпостасі представниць слабкої статі у те лихоліття. Вона – дружина, мати, медсестра-рятівниця, воїн, підпільниця, військовополонена, остарбайтер, свідок Голокосту, хранителька пам'яті і т. д. На фронті жінки оволодівали всіма військовими спеціальностями: в авіації і на флоті, в піхоті й кавалерії, розвідці, зв'язку, медицині. Навіть виникла мовна проблема, адже слова танкіст, піхотинець, автоматник доти не мали жіночого роду [4].

Заслугує на особливу увагу історія жінок-українок в умовах сучасної війни з московським агресором. Це сукупність індивідуальних історій; кожна з яких має власний досвід війни, власні мотиви, які спонукають взяти до рук зброю, служити розвідницею, артелеристкою чи снайперкою, бути медсестрою. Одні з жінок йдуть на війну, щоб захищати та оберігати, бо відчувають, що це необхідно. Інші – знають, що їхні вміння та навички допоможуть у бойових умовах. Армія і передова стали хорошим уроком життя.

II Міжнародна наукова конференція «ВОЄННІ КОНФЛІКТИ ТА ТЕХНОГЕННІ КАТАСТРОФИ: історичні та психологічні наслідки»

Жінкам-військовичкам непросто знайти себе в мирному житті. Хтось ціною надзусиль повертається до мирної професії, щоденних родинних клопотів, турбот про дім, а іншим не вдається повернутися до реального життя, починаються напади агресії, проблеми з алкоголем. Жінки у мирному житті нерідко наштовхуються на нерозуміння з боку суспільства, а то й оточуючих і рідних людей. Окремі із них занурюються в себе, а це один із проявів посттравматичного синдрому.

Прикро, але й досі значна частина жінок-військовослужбовців не отримують гідного визнання на державному рівні. Реальні потреби і проблеми жінок-військовичок залишаються поза увагою держави. Жінки не забезпечуються належним екіпіруванням, засобами гігієни та медичним обслуговуванням. Повсякденне життя військових майже не розглядається в медіа, проте повсякденне життя і є реальністю солдаток на війні. Поняття бути сміливою і захищати країну насправді складається з багатьох реальних дій і ситуацій, яким треба вчитися, з якими треба справлятися [5].

В сучасній українській армії перебуває 54 тисячі жінок, близько 25 тисяч із них – військовослужбовці. Прихід жінок у Збройні Сили України це нагальна вимога часу, це один із засобів посилення спротиву політиці «пугіна». Перебування жінок у ЗСУ сьогодні є виправданим та необхідним. Також українські жінки сьогодні займаються волонтерською діяльністю, забезпечують армію найнеобхіднішим, вони шиють, доставляють, плетуть, здають кров для поранених, організують благодійні заходи для збору коштів на потреби армії.

Війна навчила жінок по-справжньому цінувати і любити життя, берегти кожну мить; загострила відчуття справедливості, категоричного несприйняття корупції і хабарництва, що панують в реальному житті. Навчила цінувати людські взаємини, дружбу, вміти виживати в екстремальних умовах. Загострила розуміння справжнього патріотизму й любові до рідної землі.

Література

1. Байдак М. С. Жінка в умовах війни у світлі повсякденних практик (на матеріалах Галичини 1914–1921 рр.). – Рукопис: URL: https://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/03/aref_baidak.pdf
2. «Жіночі історії війни: вони боролися за українську землю». URL: http://www.oridu.odessa.ua/news/2016/05/06/Jino4i_istorii.pdf
3. Жіночий досвід Першої світової, або галичанки в окопах Східного фронту URL: <https://povaha.org.ua/zhinochyj-dosvid-pershoji-svitovoji-abo-halychanky-v-okopah-shidnoho-frontu/>
4. Жіночі долі у вирі Другої світової. URL: <https://zn.ua/ukr/HISTORY/zhinochi-doli-u-viri-drugoyi-svitovoyi-.html>
5. «Невидимий батальйон 2.0»: повернення ветеранок до мирного життя. URL: <https://ukraine.un.org/sites/default/files/202009/invisible%20battalion%2020uk.pdf>

УДК 316. 48 (075)

Сівчук П., старший викладач

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ ПРОТИБОРСТВО В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ

Sivchuk P., senior lector

INFORMATION-PSYCHOLOGICAL CONFRONTATION IN THE CONTEXT OF MILITARY AGRESSION

Трагічні події новітньої історії України у формі прямої агресії Росії, порушення територіальної цілісності нашої держави, намагання тотального знищення оборонної та